

**GARIS PANDUAN DAN
PERATURAN BAGI
PERANCANGAN BANGUNAN**

OLEH

**JAWATANKUASA
STANDARD DAN KOS**

EDISI TAHUN 2008

Unit Perancang Ekonomi
Jabatan Perdana Menteri
Putrajaya, Malaysia.

PIAWAIAN DAN KOS

PENDEKATAN JSK

1

Menetapkan **skop projek dan keluasan kasar ruang lantai bangunan** dengan menggunakan piawai ruang lantai mengikut fungsi dan muatan ruang, bilangan dan kategori jawatan seperti di Garis Panduan

2

Menetapkan **kategori bangunan dan menggredkan bahan binaan dan kemasan** selaras dengan kategori bangunan tersebut seperti di Garis Panduan

3

Menetapkan piawaian kerja-kerja **mekanikal dan elektrik** serta unsur-unsur penjimatan tenaga

4

Memastikan **pemilihan tapak** dan kerja-kerja luar (external works) projek mengikut Garis Panduan

5

Menilai sama ada **anggaran kos** keseluruhan projek adalah munasabah dan berpatutan

KAEDAH PENGUATKUASAAN PERATURAN

1. Surat Pekeliling Am Bil. 4 Tahun 2005
2. Buku Garis Panduan Dan Peraturan Perancangan Bangunan oleh Jawatankuasa Standard dan Kos, EPU, edisi 2008. (Bagi projek yang menggunakan PAP JKR sebelum edisi 2015 dikeluarkan)
3. Buku Garis Panduan Dan Peraturan Perancangan Bangunan oleh Jawatankuasa Standard dan Kos, EPU, edisi 2015. (Bagi projek baru dan direkabentuk selepas 1 Disember 2015)

'PRE-APPROVED PLANS' (PAP) JKR

- Untuk projek-projek yang menggunakan PAP yang telah disediakan oleh Ibu Pejabat JKR sebelum Garis Panduan ini dikeluarkan, norma keluasan kelayakan ruang yang dinyatakan dalam Garis Panduan dan Peraturan Bagi Perancangan Bangunan Oleh Jawatankuasa Standard dan Kos - Edisi Tahun 2008 masih boleh digunakan bagi mengelakkan kelewatan pelaksanaan projek.
- Projek-projek baru yang dirancang dan direka bentuk selepas 1 hb. Disember 2015, (dan tidak disenaraikan sebagai PAP JKR) perlu mematuhi Garis Panduan ini. (Sila rujuk ke laman web UPE, JPM atau laman

MAKLUMAT-MAKLUMAT YANG PENTING PENYEDIAAN PIAWAI & KOS

1. Jumlah peruntukan yang diluluskan
2. Keluasan tanah tapak bina
3. Bilangan kakitangan/pelajar/orang awam yang dimuatkan
4. Jadual keluasan ruang lantai
5. Jadual ruang yang dihawadinginkan
6. Jadual bahan binaan/kemasan
7. Anggaran kos awalan setiap skop (format pda)
8. Pelan lakar arkitek, struktur dan tataatur tapak

BAB A: KELUASAN RUANG BANGUNAN

Pengenalan
Jenis Bangunan

A1.0 PEJABAT, AUDITORIUM DAN DEWAN SERBA GUNA

A1.1 Pejabat

Pengenalan
Norma Keluasan Ruang Pejabat
Perancangan dan Reka Bentuk

A1.2 Auditorium dan Dewan Serba Guna

Pengenalan
Perancangan dan Reka Bentuk

A2.0 BANGUNAN PENDIDIKAN

Pengenalan

A2.1 Taman Asuhan Kanak-kanak

Keperluan Umum Reka Bentuk
Keperluan Kakitangan
Norma Keluasan Ruang Lantai Taska
Bilik Menyusu (Breastfeeding)

A2.2 Pra Sekolah, Sekolah Rendah Dan Sekolah Menengah

Keperluan Am
Norma Keluasan Lantai Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah

A2.3 Bengkel

Norma Keluasan dan Reka Bentuk

A2.4 Sekolah Berasrama Penuh (SBP)

Keperluan Am
Norma Keluasan Lantai SBP

A2.5 Bangunan Akademik Dan Bukan Akademik IPTA

Pengenalan
Norma Keluasan Ruang

A3.0 KESIHATAN

3.1 Pengenalan

3.2 Perancangan Bangunan Hospital
3.3 Kategori Hospital
3.4 Klinik Kesihatan
3.5 Kolej Latihan
3.6 Pejabat Kesihatan
3.7 Asrama dan Kediaman

A4.0 KESELAMATAN

Pengenalan

A4.1 Bangunan Polis DiRaja Malaysia

Pengenalan
Perancangan dan Reka Bentuk

A4.2 Bangunan Angkatan Tentera

Pengenalan
Perancangan dan Reka Bentuk
Kompleks Pentadbiran
Bangunan Teknikal (Operasi, Sokongan dan Stor)
Bangunan Kediaman
Kemudahan Latihan
Bangunan Kesihatan
Kemudahan Gunasama

A4.3 Bangunan Jabatan Penjara

Pengenalan
Perancangan
Reka Bentuk

A4.4 Bangunan Jabatan Bomba Dan Penyelamat

Pengenalan
Balai Bomba dan Penyelamat

A5.0 BANGUNAN MAHKAMAH

5.1 Pengenalan

5.2 Perancangan dan Reka Bentuk

A6.0 BANGUNAN KEDUTAAN

6.1 Pengenalan

6.2 Ruang Pejabat Kedutaan
6.3 Kediaman Duta/Pesuruhjaya Tinggi

A7.0 MASJID DAN SURAU

7.1 Pengenalan

7.2 Norma Keluasan Ruang

A8.3 PERPUSTAKAAN

- 8.1 Keperluan Am Reka bentuk Perpustakaan
- 8.2 Norma Keluasan Ruang Lantai Perpustakaan

A9.3 KUARTERS

- 9.1 Pengenalan
- 9.2 Norma Keluasan dan Kelayakan
- 9.3 Perancangan dan Reka Bentuk

A10.0 ASRAMA

- 10.1 Pengenalan
- 10.2 Kriteria Pemilihan
- 10.3 Asrama Pelajar/Pelatih/Kakitangan
- 10.4 Asrama Pegawai

A11.0 KEMUDAHAN SUKAN

- 11.1 Penyediaan Kemudahan Sukan
- 11.2 Jenis-jenis Sukan Yang Diutamakan
- 11.3 Keperluan Am Perancangan Kemudahan Sukan
- 11.4 Kelayakan dan Penentuan Plawalan
- 11.5 Spesifikasi Gelanggang Permainan
- 11.6 Dewan Serba Guna
- 11.7 Stadium

A12.0 BAHAN BINAAN DAN KEMASAN

- 12.1 Pengenalan
- 12.2 Penetapan Kategori Bangunan
- 12.3 Jadual Bahan Binaan dan Kemasan

BAB B : PERKHIDMATAN SISTEM DALAMAN

Pengenalan

Perancangan Awal Perkhidmatan Sistem Dalaman
(Mechanical and Electrical Services)

Keperluan Ruang-ruang Perkhidmatan Sistem Dalaman di dalam Bangunan
Perolehan, Pemasangan dan Penjagaan
Keperluan-keperluan Lain

B1.0 PERKHIDMATAN MEKANIKAL

- 1.1 Sistem Penyaman Udara dan Pengudaraan
- 1.2 Mesin Angkat (Lift, Eskalator, dan Dumbwaiter)
- 1.3 Bangunan Cekap Tenaga
- 1.4 Sistem Paip Air Dalaman dan Sanitari
- 1.5 Sistem Pencegah Kebakaran

B2.0 PERKHIDMATAN ELEKTRIK

- 2.1 Sistem Pencahayaan
- 2.2 Pencahayaan Luar Bangunan
- 2.3 Sistem Bunyi
- 2.4 Sistem Keselamatan Dalam Bangunan
- 2.5 Extra Low Voltage System (ELV)
- 2.6 Janakuasa Tunggu Beda
- 2.7 Sistem Bekalan Hibrid
- 2.8 Kecekapan Tenaga
- 2.9 Sistem Perlindungan Kilat

B3.0 - SISTEM TEKNOLOGI MAKLUMAT DAN KOMUNIKASI (ICT)

- 3.1 Pengenalan
- 3.2 Keperluan Ruang Untuk Menempatkan Peralatan
- 3.3 Infrastruktur ICT
- 3.4 Keperluan Pembangunan Aplikasi

BAB C : KERJA-KERJA LUAR DAN KERJA-KERJA SIVIL

C1.0 KERJA-KERJA LUAR

- 1.1 Pengenalan
- 1.2 Kerja-kerja Luar
- 1.3 Penyediaan Tempat Letak Kereta
- 1.4 Reka Bentuk Landskap
- 1.5 Pematuhan

C2.0 KERJA-KERJA SIVIL

- 2.1 Pengenalan
- 2.2 Kriteria Perancangan Awal
- 2.3 Perkhidmatan Kerja-kerja Sivil Yang Berkaitan

BAB D : KEHENDAK-KEHENDAK LAIN

D1.0 KEMUDAHAN ORANG KURANG UPAYA

- 1.1 Pengenalan
- 1.2 Elemen-Elemen Kritikal Berkaitan Keperluan Orang Kurang Upaya Di Dalam Bangunan
- 1.3 Pematuhan

D2.0 KECEKAPAN TENAGA

- 2.1 Pengenalan
- 2.2 Perancangan dan Reka Bentuk Bangunan Cekap Tenaga
- 2.3 Kriteria Asas Reka Bentuk Bangunan Cekap Tenaga

D3.0 SISTEM BINAAN BERINDUSTRI

- 3.1 Pengenalan
- 3.2 Dasar Penggunaan IBS

JAWATANKUASA STANDARD DAN KOS

PENGHARGAAN

APPENDIKS

Schedule Of Accommodation for Hospital
Medical Services
Medical Support Services
Non Medical Support Services

Bahagian A1.0:

Pejabat, Auditorium dan Dewan Serba Guna;

Bahagian A2.0:

Pendidikan;

Bahagian A3.0:

Kesihatan;

Bahagian A4.0:

Keselamatan;

Bahagian A5.0:

Bangunan Mahkamah;

Bahagian A6.0:

Bangunan Kedutaan;

Bahagian A7.0:

Masjid dan Surau;

Bahagian A8.0:

Perpustakaan;

Bahagian A9.0:

Kuarters;

Bahagian A10.0:

Asrama;

Bahagian A11.0:

Kemudahan Sukan; dan

Bahagian A12.0:

Bahan Binaan dan Kemasan.

JADUAL A1.1 (1) : KELUASAN LANTAI MAKSIMUM BILIK/RUANG PEJABAT

GRED	KELUASAN BILIK (m.p.)	KELUASAN RUANG (m.p.)
Utama (JUSA) "A"	36.0	-
Utama (JUSA) "B" dan "C"	30.0	-
53 – 54	30.0	16.0
47 – 52	24.0	14.0
Ketua Jabatan Gred 41 – 46 (di luar Ibu Pejabat)	16.0	-
Lain-lain pegawai yang perlu disediakan bilik atas faktor keselamatan	12.0	-
41 – 46	-	12.0
36 – 40	-	8.0
1 – 35	-	4.0

JADUAL A1.1 (2) : NORMA KELUASAN MAKSIMUM RUANG SOKONGAN/GUNA SAMA PEJABAT	
JENIS RUANG	KELUASAN RUANG (m.p.)
Bilik Mesyuarat/Perbincangan	1.6 m.p./kakitangan
Bilik Rehat/ <i>Pantry</i>	15.0 m.p. (untuk muatan 6 orang)
Bilik Fail ¹	20.0
Bilik Kebal	10.0
Stor-stor ²	30.0
Ruang Tetamu/Menunggu	20.0
Bilik Seminar/Persidangan atau yang bersamaan	1.9 m.p./orang
Bilik Sumber/Bilik Bacaan atau yang bersamaan	1.9 m.p./orang (mengambil kira 10% jumlah kakitangan)
Bilik Rekreasi atau yang bersamaan	36.0 m.p. (muatan 20 orang)
Kafeteria (termasuk ruang persediaan/dapur)	2.0 m.p./orang (mengambil kira 30 % dari jumlah kakitangan)
Bilik Sembahyang (termasuk ruang wuduk)	1.4 m.p./orang (mengambil kira 20 % dari jumlah kakitangan)
Tandas (bilangan unit ialah 5% daripada jumlah pekerja/pengguna).	3.5 – 4.5 m.p./unit (termasuk ruang sink/ <i>urinal</i>)

Nota:

- ¹ Tidak termasuk pejabat-pejabat yang berurusan dengan penyimpanan fail dan rekod orang awam seperti Lembaga Hasil Dalam Negeri, Arkib, Jabatan Perkhidmatan Awam, Jabatan Pengangkutan Jalan, Mahkamah dan sebagainya.
- ² Stor untuk kegunaan biasa sahaja yang tidak melibatkan fungsi khusus seperti menyimpan barang-barang tahanan, bahan bukti atau barang rampasan yang besar seperti kenderaan, peralatan, mesin dan lain-lain.